

חוק וסדר: מדינה, משטרה ואזרחים

יום שני 16-18

גיא בן-פורת gbp@bgu.ac.il

תיאור הקורס: התנגשויות בין משטרה ואזרחים, אלימות משטרתית ותביעה לסדר וביטחון הן שאלות פוליטיות הקשורות לעיתים קרובות בזהות, מעמד ויחסי עצמה. בהגדרתו הקלאסית של ובר למדינה המודרנית מונופול על הפעלת האלימות הלגיטימית. המשטרה האוכפת חוק וסדר היא ביטוי מובהק לסמכותה ועוצמתה של המדינה. אולם, למרות חשיבותה, מדע המדינה והסוציולוגיה הפוליטית עסקו עד לא מזמן מעט במשטרה. בשנים האחרונות, אירועים דרמטיים של אלימות שוטרים, התנגשויות בין שוטרים ואזרחים מקבוצות מיעוטים וטענות של שיטור מפלה מעוררות עניין תיאורטי ומעשי במשטרה ושיטור, בישראל ובעולם. קורס זה, במבט תיאורטי והשוואתי, יעסוק בשאלות שונות של משטרה ושיטור ודרכן בסוגיות רחבות יותר של אזרחות, שוויון, גזענות ורב-תרבותיות. חלקו הראשון של הקורס יעסוק במושגים תיאורטיים והיסטוריה של משטרה ושיטור, בחלקו השני נדבר על המציאות הישראלית, ריבוי התרבויות ומשמעותן ליחסי משטרה ואזרחים.

דרישות הקורס:

- דו"חות קריאה 30%:
- מבחן מסכם - 70%

חומרי הקריאה

- א. מפורטים על פי סדר השיעורים
- ב. כל חומרי הקריאה יימצאו באתר המודל
- ג. ייתכנו שינויים ספורים במהלך הקורס

תכנית הקורס:

1. המונופול על האלימות
2. שאלת האזרחות
3. על מושג הביטחון
4. אמון ולגיטימציה – המשטרה
5. צדק תהליכי (procedural justice)
6. גזענות משטרתית
7. חלונות שבורים

8. מיליטריזציה
9. משטרה קהילתית
10. שיטור יתר ופרופיילינג
11. הזנחה ושיטור חסר
12. הפרטה ו-defunding
13. ייצוגיות
14. כשירות תרבותית
15. פיקוח אזרחי

שיעור 1 – הקדמה

נושא: המונופול על האלימות והמשטרה

שיעור 2 – האזרחות והמשטרה

נושא: הקשר בין משטרה ואזרחות, או על מי שומרים ומפני מה?

Lerman, Amy E. and Vesla M. Weaver. 2014. *Arresting Citizenship: The Democratic Consequences of American Crime Control*. Chicago: University of Chicago Press.

שיעור 3 – על הביטחון

נושא: כיצד מגדירים ביטחון? מה המשמעות של הדרך בה אנו מגדירים ביטחון?

Olesker, Ronnie. "National identity and securitization in Israel." *Ethnicities* 14, no. 3 (2014): 371-391.

שיעור 4 – אמון ולגיטימציה

נושא: מדוע משטרה זקוקה לאמון ולגיטימציה? כיצד היא משיגה אותם? דיון ביעילות והוגנות

Tyler, T.R., 2004. Enhancing police legitimacy. *The annals of the American academy of political and social science*, 593(1), 84-99.

שיעור 5 – על גזע וגזענות ממוסדת

נושא: תפקידה והשפעתה של מערכת השיטור והכליאה בארצות הברית

Alexander, Michelle. 2016. *The New Jim Crow*

שיעור 6 – פרופיילינג אתני

נושא: "להיות במקום הלא נכון", "לנהוג שאתה שחור" (driving while black) הן אמירות המתייחסות לתופעה המכונה פרופיילינג אתני, מעצר ועיכוב אנשים בשל מאפיין חזותי כל שהוא.

Weitzer, Ronald, and Steven A. Tuch. "Perceptions of racial profiling: Race, class, and personal experience." *Criminology* 40.2 (2002): 435-456.

Weitzer, R. and S. Tuch (2006). *Race and Policing in America; conflict and Reform*, Oxford: Oxford University Press.

שיעור 7 – חלונות שבורים

נושא: תיאורית החלונות השבורים נחשבה למהפכה בתפיסות השיטור, האם הצליחה?

Wilson, James Q.; Kelling, George L. (March 1982). "[Broken Windows](http://www.theatlantic.com)". www.theatlantic.com.

שיעור 8 – מיליטריזציה

נושא: הקשר בין משטרה וצבא/צבאיות. האם המשטרה מאמצת דפוסי פעולה צבאיים? מה המשמעות?

Balko, Radley *Rise Of The Warrior Cop*

שיעור 9 – הפרטה של המשטרה ומשטרות פרטיות

נושא: תהליכי ההפרטה משפיעים גם על משטרות ומשטרות פרטיות מספקות שירותים שונים לאלה המוכנים לשלם – מה המשמעות של ההפרטה לאזרחים?

שדמי, א. (2012). *ארץ מאובטחת: משטרה, שיטור והפוליטיקה של הביטחון האישי*. תל אביב: הקיבוץ המאוחד.

שיעור 10-11 – רפורמות משטרתיות

נושא: משטרות ברחבי העולם מאמצות רפורמות שונות כדי לחזק את האמון: גיוס שוטרים מקבוצות מיעוטים, הכשרה תרבותית וקשרים עם קהילות.

שיעור 12-13 – כאן אצלנו: על משטרה ואזרחות בישראל